



Västerås  
Släktforskar-  
klubb

# AROSJANA



Min barndoms  
trädgård



## Styrelse

**Ordförande:** Kerstin Andersson  
 Uroxvägen 8  
 722 31 Västerås  
 Tfn 021-246 58  
 e-k-k-a@telia.com



**Vice ordf:** Lars Berglöf  
 Stångjärnsgatan 149  
 724 77 Västerås  
 Tfn 070-865 43 87  
 larsbf@bredband2.com



**Sekreterare:** Monika Wilander  
 Sunnanvindsgatan 18  
 723 50 VÄSTERÅS  
 Tfn 070-648 51 56  
 wilander42@hotmail.com



**Kassör:** Torbjörn Wedholm  
 Rönnebergagatan 32  
 723 46 Västerås  
 Tfn 073-404 37 01  
 tobbewedholm@gmail.com



**Ledamot:** Karin Jyrell  
 Stolphusgatan 4  
 723 53 Västerås  
 Tfn 073-680 55 08  
 karin.jyrell@tele2.se



**Ledamot:** Sven Olby  
 Ragnaröksgatan 12  
 723 55 Västerås  
 Tfn 021-204 94  
 sven.olby@telia.com



**Ledamot:** Ingemar Widestig  
 Vettarslundsgatan 8  
 724 62 Västerås  
 Tfn 021-420 00 70  
 ingemar.widestig@gmail.com



**Ledamot:** Henry Johansson  
 Västra Ringvägen 10 C  
 722 11 Västerås  
 Tfn 021-33 19 14  
 henry.johansson40@comhem.se



**Ledamot:** Hans Eriksson  
 Flintmästargatan 107  
 723 53 Västerås  
 Tfn 0733-54 57 50  
 hanseriksson@tele2.se



## Redaktör & grafisk form

Simeon Andersson  
 Tfn 021-246 58  
 simeon.a@telia.com



## Redaktionskommitté

Sven Olby  
 Tfn 021-204 94  
 sven.olby@telia.com

Karin Jyrell  
 Tfn 073-680 55 08  
 karin.jyrell@tele2.se

Ingemar Widestig  
 Tfn 021-420 00 70  
 ingemar.widestig@gmail.com

Margareta Lindqvist  
 Tfn 070-296 12 66  
 chmama1@spray.se

## Redaktör hemsidan

Gunnar Andersson  
 Tfn 021-12 35 48  
 vsfk\_arosiana@telia.com



## Revisorer

Lennart Jonsson  
 Lerkärlsgatan 13  
 723 51 Västerås  
 Tfn 021-41 65 24  
 lennart33@tele2.se

Maria Bäversten  
 Claréusgatan 6  
 722 11 Västerås  
 cissimia@gmail.com

## Valberedning

Gunnar Andersson  
 Soldatgatan 8  
 723 45 Västerås  
 Tfn 021-12 35 48  
 gg.andersson@telia.com

Börje Öhrling  
 Breds-Hällby 2  
 745 95 Enköping  
 Tfn 070-680 44 06  
 larbor6@gmail.com

# Innehåll

Forum .....	3
Förbundets samrådskonferens .....	4
Var har du dina rötter? .....	5
Ny styrelsemedlem: Hans Eriksson .....	6
Min barndoms trädgård .....	8
Bildsidan .....	12
Om några gårdar i slutet av 1600-talet .....	14
Varför släktforskar du? .....	21
Släktsamband .....	22
Skrock, vidskepelse och myter .....	23
Program .....	24



Ingeborg Larsson. Sidan 8.

**OMSLAGSBILD:** Min barndoms trädgård. Annelund, ett rött trähus, byggt 1906. Margaretas föräldrar, Ingeborg och Eleon Larsson, vid trappan. Sidan 8.

## Västerås Släktforskar-klubb

E-POST: [arosiana-vsfk@telia.com](mailto:arosiana-vsfk@telia.com)

Klubben bildades 1963 och har till ändamål att förena dem som är intresserade av släktforskning och liknande forskning. Vi har 464 medlemmar och är anslutna till Sveriges Släktforskarförbund.

Medlemsavgift, enskild 160 kr  
 Familjeavgift 40 kr  
 Junioravgift (under 25 år) 40 kr

Bankgiro 5481-4843  
 Org.nr. 878001-8324  
 ISSN 1402-300

## Vill du skriva i Arosiana?

Har du tips om artiklar, så kontakta redaktören!

Författarna ansvarar för riktigheten i sina artiklar.

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända bidrag.

Om du vill citera ur Arosiana så kom ihåg att ange källan!

För publicering av hela artiklar kontakta redaktören.

Tidningens upplaga: 485.

Ansvarig utgivare: Kerstin Andersson.



På vårt årsmöte den 30 mars så avgick vår eminente kassör **Gunnar Andersson**. I 16 år har han haft kassörssysslan i föreningen och även haft ett stort antal kurser i släktforskning. Nu hoppas vi i styrelsen att Gunnar skall hinna med sin egen släktforskning som jag vet ligger högt upp på önskelistan. Vi tackar Gunnar för alla dessa år som han har varit en drivande kraft i föreningen. Samtidigt så hälsar vi en ny medarbetare, Hans Eriksson varmt välkommen som ledamot i styrelsen.

**Sveriges släktforskarförbund** driver just nu två stora frågor. Den första är statliga Riksarkivets betaltjänst SVAR, som innehåller digitaliserat arkivmaterial varav mycket är relevant för släktforskare och hembygdsforskare, som bör göras gratis för allmänheten. Idag krävs ett abonnemang för att ta del av kyrkoböcker, fastighetsböcker, skattelängder, militärrullor och bouppteckningar, något som kan kosta över 1000 kr/år. Regeringen verkar ha tagit till sig av argumentationen och nyligen fattades ett beslut om att Riksarkivet ska utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av att göra SVAR helt gratis. Senast 15 maj ska Riksarkivet redovisa sin utredning för regeringen. Frågan om gratis arkivmaterial på nätet är en del av den proposition om kulturarvspolitik som regeringen överlämnade till riksdagen i början av mars.

”Kulturarvet och vår historia ska inte bara vara tillgängligt för dem som kan betala. Att släktforska är en folkrörelse som ger människor en fantastisk möjlighet att personligen koppla ihop dåtid med nutid”, säger kultur- och demokratiminister **Alice Bah Kuhnke** i ett pressmeddelande. Propositionen drar också upp riktlinjerna för en fortsatt massdigitalisering av arkivmaterial.

Den andra frågan som är viktig för släktforskare är att **Kungliga biblioteket** (KB) bör göra sin digitala

samling av dagstidningar fram till år 2000 fritt tillgänglig på nätet. Det anser Sveriges släktforskarförbund som har inlett ett upprop. Idag går det att söka i samlingen hemifrån men det är bara tidningar för tiden innan 1901 som går att läsa online. De andra måste läsas på plats på biblioteket. KB har svarat att bibliotekets bedömning av upphovsrättslagstiftningen är att det utan lagändringar idag är omöjligt att göra materialet fritt. Lagen säger att verk, som tidningsartiklar, skyddas i 70 år efter upphovsmannens död. Också PUL, personuppgiftslagen är ett hinder i vägen menar biblioteket då tidningsartiklar kan innehålla känslig personinformation.

Läs gärna **Ted Rosvalls** inlägg på Rötterbloggen den 13 mars 2017. Där berättar han om en notis i en digitaliserad tidning. Unga kvinnan Octavia tar livet av sig den 5 juli 1899 genom att kasta sig framför ett tåg i Tillberga. I dödboken står det ”själfmord” samt ”begrofs i tysthet”. Genom den här tidningsnotisen löstes problemet på en försvunnen person.

Det finns många intressanta inlägg på Rötterbloggen som också kan ge oss tips på olika sökvägar. Något att botanisera i!

Släktforskarförbundet arbetar med en kursledarutbildning för släktforskare. Kursen kommer att bli i tre steg och presentation av den kommer att redovisas på släktforskardagarna i Halmstad.

Hallands släktforskarförening har producerat en kortfilm med titeln ”Moder okänd”, **Kerstin Sandbergs** jakt på sin faders mor, som var okänd. Genom att leta i kommunarkiv och DNA-test fann Kerstin sin biologiska farmor:

<https://www.youtube.com/watch?v=Kjl8ZwUNEX4>

**Ancestry.se** har en ny databas med 12 miljoner poster, som fått namnet ”Sweden, indexed death

records, 1840-1942. Ett register över ett urval av svenska dödsfall under mer än 100 år. Det här registret fungerar som ett komplement till Sveriges dödbok, som börjar vid 1901.

**Brage Lundström** har reagerat på vad jag skrev under Forum i Asosiana nr. 1-2017:

*För 490 år sedan, med Gustav Vasa som initiativtagare, beslöts det på en riksdag i Västerås 1527 att Sverige skulle gå över till protestantismen.*

Brage påpekar att ”... det var vid Uppsala möte 1593 som man tog det formella beslutet att övergå till den protestantiska läran.” Han har så rätt! Reformationen inleddes när kung Gustav Vasa under Västerås riksdag 1527 (som enligt Dick Harrisson inte var någon riksdag utan ett riksmöte) lät förstatliga Uppsalas katolska kyrkoprovins och bryta dess band med påven i Rom men det var riksföreståndaren hertig Karls inkallade Uppsala kyrkomöte 1593 som formellt antog den lutherska trosbekännelsen.

Nu önskar jag er alla en riktigt skön och varm sommar!

## *Nya medlemmar hälsas välkomna*

**Siv Berglind**  
Östra Hamnen 2, Västerås

**Gunnel Falk**  
Rödrävsgatan 3, Västerås

**Håkan Fehne**  
Lindmästargatan 13, Västerås

**Rose-Marie & Ben Isberg**  
Avsynargatan 9, Västerås

**Anita & Bertil Johansson**  
Kristinagatan 9 B, Västerås

**Sigvard Larsson**  
Hagalidsvägen 5, Västerås

**Annica Lundin**  
Norra Ringvägen 43, Västerås

**Kerstin Mårtens**  
Hjortvägen 32, Västerås

**Thomas Pontusson**  
Grindstuvägen 7 B, Västerås



# Släktforskarförbundets samrådskonferens i Uppsala 4-5 mars

TEXT: KERSTIN ANDERSSON

För andra året i rad anordnade Sveriges Släktforskarförbund samrådskonferens. Ordförandekonferensen som lades ned för ett antal år sedan har ersatts med samrådskonferensen och förläggs mellan släktforskar dagarna. Nu kan förbundet och medlemsföreningarna diskutera aktuella frågor och få synpunkter som är viktiga. Tidigare hölls ordförandekonferensen i samband med förbundsstämman och släktforskar dagarna. Lars Berglöf och jag representerade Västerås Släktforskarclubb.

Hallands Släktforskarförenings ordförande Inger Gärdfors informerade om årets släktforskar dagar i Halmstad. Det beslutades att släktforskar dagarna 2018, som Växjö står värd för, läggs den 1 och 2 september.

Vi gick igenom dagens fyra olika diskussionsämnen:

- Premiumprojektet
- Förbundets ekonomi
- Kursledarutbildning
- Stadgeändringsfrågor

Vi delades in i fyra grupper och diskussionen var livlig i de olika grupperna fram till 17-tiden. På söndagen samlades vi för att sammanfatta lördagens gruppdiskussioner. Åsikterna var många och det fanns en hel del förslag på lösningar.

**Premiumprojektet** är det som Sveriges Släktforskarförbund kallar förslaget som i framtiden bland annat skall ersätta försäljningen av digitalt media. Det framkom en hel del förslag hur det skulle se ut. Medlemsföreningarna saknade konkreta förslag från förbundet på kostnader och tekniska lösningar. Ett eventuellt samarbete med Arkiv Digital kom upp eftersom de redan har en teknisk lösning. En del av problematiken som diskuterades var hur medlemsföreningarna skulle kunna dra nytta av premiumprojektet. Även vilket intresse det fanns att ansluta sig och dela med sig av sitt material. Förslag på ersättning till medlemsföreningarna saknades. Förbundet utreder detta vidare och i nyhetsbrevet Angeläget 2-2017 kommer information hur arbetet fortskrider. En fråga varför premiumprojektet uppkommit är förbundets ekonomi.

**Ekonomi** är i dagsläget ”svajig” och beroende av när förbundets skivor kommer ut. Ett sätt att komma ifrån detta kan vara en betal-sajt. Annat som diskuterades var en höjning av avgiften till förbundet. Det enades om en höjning med 3 kronor till 2018. För att sedan succesivt höja lite åt gången istället för en chockhöjning. Det blir också personalneddragning på förbundet då en person inte kommer att ersättas efter pensioneringen.

**Kursledarutbildning** i tre steg skall anordnas av förbundet. Målet med kursen är att få kursledare med högre kompetens för att leda kurser i släktforskning. Krav på tidigare erfarenhet och kunskaper i släktforskning skall finnas innan man påbörjar kursledarutbildningen. Efter varje steg blir det någon form av test innan nästa steg kan påbörjas. Mer fokus på pedagogiken önskas. Slutexamination ska finnas med för att tillgodose att goda kunskaper finns för att undervisa i släktforskning. Det fanns olika förslag på var i landet de olika kurserna skulle hållas. Förbundet hade på förslag att steg 1 skulle förläggas till Stockholm. Några andra vill ha den utlagd i landet för att så många som möjligt skulle kunna delta, utan att behöva resa till Stockholm. Internetutbildningar, distansutbildningar fanns också som förslag. Till höstens släktforskar dagar skall en färdig kursbeskrivning förhoppningsvis kunna redovisas.

**Stadgeändringsfrågor** gällde hur många ledamöter som förbundsstyrelsen skall bestå av. Där skiljde sig åsikterna åt i de fyra grupperna. Minst sex ledamöter plus ordförande till minst åtta plus ordförande blev förslagen. I dag består styrelsen av nio ledamöter plus ordförande.



VLT intervjuade  
Kerstin Andersson

## Var har du dina rötter?

TEXT OCH FOTO:  
LOTTA JANSSON

»Man får ju ett hum om hur människan hade det«

Ett dussin teskedar, två kastruller, handdukar, sängkläder, kossor, höns och mycket, mycket mer finns uppräknade i gamla bouppteckningar. På så vis kan man få reda på hur ens förfäder levde.

Det är så roligt, man får ju ett hum om hur människan hade det, säger Kerstin Andersson, ordförande i Västerås Släktforsarklubb.

Kerstin började släktforska för cirka 16-17 år sedan. Det var genom hennes faster som hon halkade in på det spåret. Hon berättade så mycket om hur allt hade varit och när hon gick bort hittade vi gamla brev och andra saker.

Kerstins bror forskar på mammas sida. Hon är från Dalarna och Uppland, medan Kerstin söker på pappans sida, som härstammar från Uppland.

På bordet i vardagsrummet ligger Kerstins farmors mammas bouppteckning från 1911 tillsammans med annan information om släktforskning. Men oftast sitter Kerstin framför datorn.

Många av våra gamla kyrkböcker har börjat digitaliseras och lagts ut på Arkiv Digital och Riksarkivet. Det som ännu inte har blivit digitaliserat får man åka till landsarkiven och söka i.

I höstas topsade Kerstin sig. DNA-provet skickades till ett företag i USA. Svaret kommer i form, av en lista med namn och en världskarta där man får veta var man kommer ifrån.

Jag har mycket anor från Värmland, Dalarna och Norge. Men det finns även lite från Korea. Genast började jag tänka på hur det har gått till. Så det blir mycket funderingar.

Kerstins lista innehöll 811 namn från början. De längst upp är de som är närmast släkt. På listan går man in och letar efter namn man känner igen och jämför uppgifter.

Nu har andra släktforskare börjat mejla, det är väldigt spännande. Nya släktingar som hör av sig. Men det är ett förskräcklig letande. Man vet inte var någonstans i de långa träden som släkterna möts.

### **Hur kommer man lättast igång med släktforskning?**

Börja att fråga de äldre vad de vet. Sedan går du bakåt genom att i kyrkböckerna titta var föräldrarna är födda, deras namn och var de bor. Efter det kan man gå vidare i de olika kyrkböckerna, hitta barn och far- och morföräldrar.

Digitaliserade kyrkböcker finns för födda och döpta, men även husförhörslängder och flyttningslängder. En del bouppteckningar finns och även annat material finns att tillgå.

Så man kan sitta hemma vid datorn och läsa. Det har blivit lättare med åren att släktforska.

### **Vad ska du göra med släktinformationen?**

Det finns många som skriver släktböcker, men jag har tänkt att göra någon form av en tavla.

### **Har du hittat någon mystisk person i släktträdet?**

Nej, inte någon. Där är bara torpare och stutare!



## Hans Eriksson

**Jag har alltid varit intresserad** av historia och som ung plöjde jag igenom de historieböcker som fanns tillgängliga. 1979 kom jag till Uppsala för studier på Samhällsvetarlinjen. Där fick jag grunderna i forskningsmetodik då jag skrev pm och uppsatser, mestadels i statskunskap som var mitt fördjupningsämne. Vid den tiden tog forskningen på ”gräsrotsnivå” fart runt om i Sverige. Sven Lindkvists ”Gräv där du står” var en bok som gav mig och många andra inspiration. Svenska folket hade börjat skriva sin egen historia och sätta in vår tid i ett historiskt sammanhang. Släktforskning och hembygdshistoria blev en populär hobby för allt fler. Gemene man började dokumentera lokal historia.

**Några år in på 1980-talet** kom jag i kontakt med släktforskning för första gången. Det var mina morbröder Einar och Martin som visade sina dokument om vår släkt i Sörmland. De hade grävt i arkiven och letat i kyrkböckerna från Stora Malm. Den tidens lagring av information på film gjorde forskningen tidsödande, men trots detta så kunde de skriva ihop en imponerande samling av namn och kortfattade beskrivningar av boställen, yrken och annat som gick att läsa ut ur de skriftliga källorna. Så småningom fick jag ta över deras släktforskning men lät det hela ligga i träda fram till 2011 då min fru Maria och jag tog upp släktforskningen igen.

**De senaste 300 åren** har mina förfäder mestadels bott i landskapen runt Mälaren och i Bergslagen. Det är ungefär så långt som jag kan tyda kyrkböcker, domböcker och byalängder. Jag har haft särskilt stor nytta av Grangärdes byalängder och domböcker. De finns renskrivna på CD och har givit många nya namn och grenar på mitt släkträd.

**Det som har överraskat mig** mest i min släktforskning är hur långt tillbaka mina rötter i Bergslagen sträcker sig. Idag ser Bergslagen mest ut som typisk glesbygd, där bruken lagts ner ett efter ett. Det kan vara svårt att tänka sig att Bergslagen för några hundra år sedan var det område från vilket pengarna i mycket stor omfattning rullade ner i kungens skattkista. Lika svårt kan det vara att föreställa sig att folk flyttade in från Norden, Tyskland, Belgien med flera länder. Bergslagen var navet i svensk ekonomi och fullt av liv och rörelse i hyttor, smedjor och gruvor.

**Min slutsats har blivit** att där det finns malm i berget, dit kommer både arbetskraft och investerare. Söner ur adel och utländska köpmän m.fl. bosatte sig i Bergslagen för att få avkastning på sina investeringar där. Familjebildning, byggande av bostäder, ökad handel och en teknisk utveckling sköt fart. Barn blev gjorda. Äktenskap ingicks. Kyrkböcker fylldes med nya namn

# »Släkt med Folke den tjocke och Karl den döve samt Rövaren Ribbing«

*Folke den tjocke Ingevaldsson (1078-1140). Karl den döve Bengtsson (1165-1220). Rövaren Ribbing (1314-1365).*

och årtal. För mig som släktforskare finns det hur mycket som helst att fördjupa mig i: Vilka yttre faktorer gjorde skillnad i familjernas liv? Vilka år var det missväxt och hungersnöd? Vad innebar rekryteringen av soldater till kungarnas krig? Hur påverkade allt detta livet för dem som jag har som namn i mitt släkträd?

**Släktforskning** handlar i ett första skede om att identifiera människor som är släkt med varandra, gifta och/eller har barn tillsammans. Det kan dock bli ganska färglöst. Rötterna i Bergslagen ledde, till min förvåning, vidare bakåt i historien till färgstarka historiska personer och släkter som är ganska väl dokumenterade. Ibland dristar jag mig att framhålla att jag minsann är släkt med Folke den tjocke och Karl den döve samt Rövaren Ribbing.

**Det som intresserar mig** mest i släktforskningen är nog hur folk levde i olika tider. Historia är inte bara ett stillastående skeende, även om på den tiden kunde tyckas så för individen. 1500-tal och 1800-tal måste ha sett olika ut, även om vissa saker fanns kvar och kunde kännas igen. Den historiska utvecklingen över tid förde med sig förändringar som det tyvärr är lätt att missa när vi lägger in namn och årtal i våra släkträd. Vad innebar reformationen för 1600-talets bonde? Kanske ingenting eller mer för bonden i Sörmland än för torparen på svedjemarken i Grangärdebygdens utmarker?

**Jag släktforskar** för min egen skull men har också i åtanke att nästa generation ska tycka att innehållet är intressant. För nybörjaren är det nog generellt sett svårast i släktforskningen att göra rätt avgränsningar. Jag kan tycka att det är roligt med många namn. Med tiden kommer dock insikten alltmer att de jag skriver för också ska kunna ta till sig materialet. Det ska kännas intressant och relevant även för nästa generation. Om de sedan vill ta upp släktforskningen så kan vi bespara dem en hel del möda genom att ange riktiga källhänvisningar.

**I takt med att fler källor** har blivit tillgängliga på ”nätet” så har också en hel del grenar på släkträdet sträckt sig förvånansvärt långt iväg. Här menar jag att både avgränsningar och källkritik är viktigt. En obekräftad uppgift kan leda både rätt och fel, med viss övervikt åt fel håll. Ibland ger dock nya obekräftade uppgifter från en annan släktforskare träd viss vägledning om källor som man kan leta vidare i och på så sätt få säkrare uppgifter. Oftast leder dock dessa uppgifter ingenstans, men det kan man också se som ett resultat. Ett stopp bör nog ses som en hjälp att göra en avgränsning i forskningen. Vi får klippa av vid den grenen i trädet och känna oss nöjda ändå.

# Så minns jag min barndoms trädgård



Mamma Ingeborg beundrar sina pioner.

TEXT: MARGARETA LINDQVIST

Huset – ett rött trähus – byggt omkring 1906 och omgivet av en trädgård på 1500 kvadratmeter, var beläget öster om järnvägen som hus nummer två från norr. Pappa köpte det den 28 oktober 1930. Utanför vår tomt gick vägen till Wibergs vagn- och redskapsfabrik. Från Wibergsvägen kom man in till huset på en grusgång. Gången kratades på båda sidor på lördagarna. Det skulle ske före helgsmål klockan sex. Då sattes radion på, och åtminstone mamma och pappa lyssnade på helgsmålsringningen.

Det fanns en vitmålad trägrind framför ingången. Där stod jag förmodligen och tittade på trafiken den sommardag då jag, enligt mamma, kom inrusande och ropade flera gånger: ”Sista vagnen sprack!” Det var skolavslutning i Österby skola och elever och lärare var på väg i lövade skrinor till Kumla kyrka för den gemensamma skolavslutningen, då det blev punktering på ett av däcken.

Längs vägen, mot järnvägen, var ett staket rest av kraftiga vridna

I det lilla stationssamhället Ransta, vid järnvägen Sala-Västerås, ligger vårt barndomshem Annelund. Där växte vi upp, min syster Kerstin och jag, med våra föräldrar Ingeborg och Eleon Larsson.

bandjárn och därefter en liten äng före själva järnvägsrälsen. Det staketet var bra att hänga nytvättade trasor på. Det skulle väl dessutom hindra barn och vuxna från att rusa upp på järnvägsspåren.

Själva boningshuset var placerat med ingången från söder och därifrån ledde vägen till uthuset och jordkällare via en grusgång. Norr om villan växte en syrenberså. Bortom syrenbersån låg vedbacken omgiven av uthuset i vinkel. Först slöjdboden, sen vedboden och därefter morfars slöjdbod. Morfar var ju ursprungligen snickare. Mormor och morfar bodde nämligen hos oss på övervåningen. I hörnet av uthuset hade vi gris under kriget och på sommaren fick den gå och böka i en inhägnad på vedbacken. Därtill låg utedasset med vidhängande sopstation. Bakom

uthuset låg jordkällaren och intill den en liten trekant, där det odlades potatis.

På höger sida om uppfarten växte körsbärsträd som var väldigt höga. Intill låg tvättstugan och jag minns ett år då jag fick klättra upp på tvättstugetak och plocka de bär jag nådde därifrån. Annars var det höga stegar som gällde och dem fick bara pappa klättra på. Att det hade sina risker visade det sig 1960. Pappa, som då var 75 år, ramlade ner från stegen och spräckte revben och fick skador på en lunga. Men han tillfrisknade och levde ytterligare sex år. Vissa år gav träden tydligen bra skörd, för jag minns att mamma sålde körsbär till grannar och andra.

När vi var barn hämtades vatten från en pump som stod framför tvättstugan. Jag har ett vagt minne





Mamma och jag agerar häst i potatislandet medan pappa sköter årdret.

av att någon gick med slagruta för att spåra vatten, och sedan grävdes det en brunn. Vattnet var mycket gott och brunnen sinade aldrig. Vi hade en granne som fick hämta sitt vatten i en brunn intill vägen, där vi också tog vårt vatten tidigare. Hon klagade på att vår brunn fick den andra brunnen att sina.

På höger sida ovanför brunnen låg i många år ett potatisland, men när mamma och pappa blev ensamma, sen vi flyttat hemifrån, gick det inte åt så mycket potatis, så det blev gräsmatta. Dessutom var det tungt att gräva landet och sätta potatis. När potatisen skulle sättas, gjordes fårorna med hjälp av ett årder: pappa var "hästen" och mamma tyngde ner årderbladet. Sen var det bara att lägga ner de förgrodda potatisarna, vilket vi barn hjälpte till med ibland. För att täcka över fårorna använde pappa en stor tung kratta upp-och-nervänd som han drog över landet. När sen potatisplantorna var någon decimeter höga, kupades jorden upp med en särskild rundad hacka, så att

potatisarna inte skulle bli gröna.

Förr gjorde man potatismjöl hemma, och det har mamma beskrivit så här: "På hösten när potatisen var upptagen togs de största potatisarna undan. Då samlades alla (även morfar) och rev dem på rivjärn. Det grova som blev kvar efter silningen, "grevarna", gavs till korna. Det hällades vatten på potatisen i ämbaret. Vattnet skulle bytas tills det blev klart. Sen fick alltsammans torka någorlunda varefter det skars upp i bitar och lades på bakkbordet för torkning. Därefter kavlade man ut kakorna. Det finaste mjölet tog man undan för sig, det som var mera grynigt användes att koka potatisgrynsgröt och välling av".

Själv har jag ett minne av att vi stod på glasverandan runt ett bord med vita "kakor". Ett hönsnät fanns också med. Hur vi sen gjorde minns jag inte, bara att det skulle bli potatismjöl. Glasverandan byggdes senare in som framgång av fotot på huset.

Till vänster om grusgången låg grönsakslanden. Vi talade aldrig om köksträdgård eller kålgård, namn som är vanliga i andra delar av landet. Det odlades enligt växelbruksmetoden, ena året användes halva landet till potatis och den andra till grönsaker och rotfrukter, och så växlade vi året därpå. Morötter, rödbetor och palsternackor gallrades så småningom. Jag kommer särskilt ihåg korggrytan med de små morötterna. Rödbetorna blev stommen till sillsallad, som ibland serverades till söndagsfrukost.

Eftersom vi hade jordkällare kunde rotfrukterna förvaras där under vintern, likaså potatisen. Där fanns stora lårar, som täcktes över med gamla mattor, när kylan blev sträng. Började termometern närma sig noll, tände mamma ljusstumpar i källaren. Det gjorde att varken potatis eller rotfrukter frös.

Förutom rotfrukter odlades även grönsaker som spenat, och ärter och bönor av olika slag bland annat bondbönor. Bondbönorna var "ättlingar"



Jag står längst till vänster, min syster Kerstin till höger och i mitten vår kusin Ulla (1943).



Fingerborgsblommor.

till dem som mormor odlat i Löt-fallet, mammas barndomshem. De kunde stuvvas och ätas med rökt fläsk eller också kokas till bonbönsvälling. De kokta bönorna skalades inte utan det grå höljet blev kvar. Det gjorde att bönorna kunde upplevas som beska. Jag har själv odlat dem i många år och tar varje år ”fröbönor”.

Den här bonbönan har bedömts intressant och kommer att bevaras för eftervärlden på NordGen i Alnarp och i det globala säkerhetslagret på Svalbard. Den kommer dessutom att användas för forskning. På sikt ska bönan även kunna spridas till andra odlare. På Vallby friluftsmuseum i Västerås har den odlats i kålgården i några år nu.

Det var gott om bärbuskar i trädgården, särskilt krusbär. Vi åt alltid efterrätt till middagen mitt på dagen, så bär och frukt kom väl till pass. Den första krusbärskrämen var verkligen en primör. Det var efterfrågan i Ransta på vinbär och krusbär, och eftersom vi hade mer än vi behövde, sålde mamma en del.

Bären blev till saft och sylt. Det

tog fyra dagar att framställa krusbärssaften. Bären snoppades vilket var tidsödande, ett göra som vi barn fick hjälpa till med ibland. Inte alltid populärt! De lades i en Höganäskruka, uppkokt vatten slogs på, varefter krukans placerades i källaren. Nästa dag silades vätskan ifrån, kokades upp och slogs återigen över bären. Samma procedur upprepades ytterligare en gång. Fjärde dagen silades saften och kokades sedan med socker, tappades på flaskor, som sedan korkades och hartsades och förvarades i källaren. Det här receptet hade mamma hittat i Hemmets kokbok (Stockholm 1919).

Men innan mamma fyllde saften på flaskor, måste de göras rena. Det var också något som vi barn hjälpte till med, när vi blivit ”säkra på handen”. Fjölårets tomma saftflaskor lades i en balja med vatten ute på gården och vi stoppade finkornigt grus i dem med litet vatten. Sedan skakades flaskorna upp och ner en lång, lång stund – som vi barn upplevde det, och sköljdes därefter.

Blommande maskrosor var inte

så vanliga runt vår tomt under kriget. Orsaken var kaninerna.

Vi hade dem i burar och de måste ju ha mat, så vi plockade maskrosor och rev gräs åt dem. Dikeskanterna slogs med lie. Kaninerna blev ofta söndagsmiddag. Det var pappa som slaktade och flådde dem. Allt som gick skulle tas tillvara, så de brunspräckliga kaninskinnen såldes, medan de vita behölls. Några tassar behölls likaså för att torka av griffeltavlan vi hade. De vita skinnen skickades på beredning och syddes sen till vintermössor åt oss barn. En liten lyx var de vita muffarna, som hängdes runt halsen i en silkessnodd. De värmdes verkligen händerna.

Framför bärbuskarna låg gurklisten. Det var förstås Västeråsgurkor som odlades. De användes som slanggurkor men framförallt som inläggningsgurkor. Vi hade saltgurkor praktiskt taget hela vintern.

Vårt hus var omodernt, så vi hade ingen toalett, utan i stället utedass. Det tömdes före vintern och innehålllet lades bland lövkomposten, likaså innehållet från sopstationen,

där trädgårdsavfallet hamnade liksom slaskhinken från köket. Den innehöll köksavfall men även disk- och tvättvatten.

Ovanför grönsakslanden låg en stor perennrabatt. Där förökade sig lökarna så väl att mamma gjorde en extra påskliljerabatt bland krusbärsbuskarna. Många Ransta-bor kom nämligen och ville köpa blommor. Prästkragar, höstastrar, bondpioner och luktpioner växte ymnigt. Röda polyantharosor fanns också. En stor gammaldags buskros med skära blommor blommade lagom till Margaretdagen och min födelsedag den 25 juli. När jag träffar på liknande rosor i dag, blir jag lätt nostalgisk.

De plantor som behövdes köptes från en handelsträdgård i Tomta, dit mamma cyklade, ca 5 km, och dit jag också var med någon gång.

Luktärterna har jag ett särskilt minne av.

Mormor dog i september 1943, 83 år gammal. Först var det utläsning hemma, då vi fick se mormor ligga i sin kista med ett vitt täcke, vackert dekorerat med kvistar av små skära begonior och myrten. Sen var min syster och jag med på begravningen i Kumla kyrka. Vi var klädda i svart- och vitrutiga klänningar och hade luktärtsbuketter som vi lade ner i graven. Doften av luktärter får mig nästan alltid att tänka på mormor, som jag egentligen inte har så många andra minnen av än att hon låg till sängs och var sjuk, och så själva begravningen.

Intill vedbacken växte en stor rönn som jag gärna velat klättra i men jag nådde inte upp. Ett annat klätterträd jag drömde om var en ask, alldeles utanför ligusterhäcken. Häcken klipptes två gånger om året och när vi blev större hjälpte vi till att kratta upp. När jag känner pannkaksdoft ser jag ibland framför mig hur jag står utanför den stora häcken som pappa klipper, invid asken, det ouppnåeliga klätterträdet. Det doftar pannkakor och det är dags att äta kvällsmat.



Min lillasyster Kerstin och jag tillsammans med våra föräldrar.



### Samrådiskonferensen i Uppsala den 4-5/3.

Lars Berglöf och Håkan Gerlin, Föreningen  
Släkt och Bygd i Borlänge.  
Foto: Kerstin Andersson



Se bilder på  
Arosiana-Net



### Get-online-week på Skiljebo- biblioteket den 29/3.

Monika Wilander och Ola Wikström.  
Foto: Kerstin Andersson



### Stadsbiblioteket 22/3

Överst: Eva Matsson visar hur mikrofilmsläsaren  
för tidningar fungerar.

Under: Eva Matsson, Gunnar Andersson och  
Monika Wilander utanför rummet med  
mikrofilmsläsaren.

Foto: Sven Olby.



Avgående kassören, Gunnar Andersson, utsågs till hedersmed-  
lem och föräddes ett diplom av Kerstin Andersson. Foto: Sven Olby.



### Årsmötet 30/3

Förbundsordförande Erland Ringborg var  
mötetalare. Foto: Sven Olby.



### Släktforskningens dag 18/3

Ovan, vänster: Karin Jyrell, Per och Daniela Lindberg.  
Vänster: Hans och Elisabeth Elgerot med Henry Johansson.

Ovan, höger: Thomas Pontusson och Gunnar Andersson.

Foto: Sven Olby.



### Nya styrelsen

Kerstin Andersson (ordf.), Lars Berglöf (v.ordf.),  
Torbjörn Wedholm (kassör), Monika Wilander (sekr.),  
Karin Jyrell, Henry Johansson, Ingemar Widestig,  
Hans Eriksson och Sven Olby.



### Överst: Jourhavande 5/4

Siv Berglind och Gunnar Andersson. Foto: Sven Olby.

### Under: Medlemsmöte 20/4

Kerstin Andersson tackar Björn Engström för hans föredrag o hur man forskar på gårdar. Foto: Karin Jyrell.

# Om några gårdar i slutet av 1600-talet

Vad går att finna om några familjer och de gårdar där de levde i slutet av 1600-talet i Skinnskattebergs socken? Genom att kombinera information från kyrkböcker, domböcker, mantalsskrivning och lantmäteriet, som är tillgängligt på internet, går det att få fram ganska mycket.

TEXT: INGEMAR WIDESTIG

## Gårdarna/Hemmanen

Vi börjar med att se vad vi kan få veta om gårdarna. Det är gårdarna/hemmanen Darsbo vi vill veta mer om. Darsbo bestod av två gårdar, *Nedre Darsbo* och *Övre Darsbo* och är beläget vid vägen mellan Skinnskatteberg och Fagersta.

År 1696 gjorde en kunglig skogskommission uppmätning, kartläggning och dokumentering av Skinnskattebergs, Heds och Gunnilbo socknar. Dokument och protokoll från denna finns digitaliserade i Lantmäteriets arkiv. (Tillgängligt utan kostnad). Sök enligt bild 1 och välj sedan "4" och Protokoll enligt bild 2. Protokollet är på 107 sidor. Inledningen av protokollet se bild 3 och på sidan 58 i protokollet finns Darsbo. Se dess inledning bild 4.



Bild 1

<a href="#">Skinnskattebergs socken Darsbo nr 1-2</a>	Geometrisk avmätning	1696
<a href="#">Skinnskattebergs socken Långviken nr 1-2</a>	Geometrisk avmätning	1696
<a href="#">Skinnskattebergs socken Skinnskattebergs sn</a>	Protokoll	1696
<a href="#">Skinnskattebergs socken Skinnskattebergs sn</a>	Geografisk karta	1703
<a href="#">Skinnskattebergs socken Hällen nr 1</a>	Geometrisk avmätning	1728
<a href="#">Skinnskattebergs socken Årnebo nr 1</a>	Geometrisk avmätning	1728
<a href="#">Skinnskattebergs socken Prästbyn nr 1</a>	Geometrisk avmätning	1740

Första Föregående 1 2 3 **4** 5 6 7 8 9 10 11 Nästa Sista

Bild 2

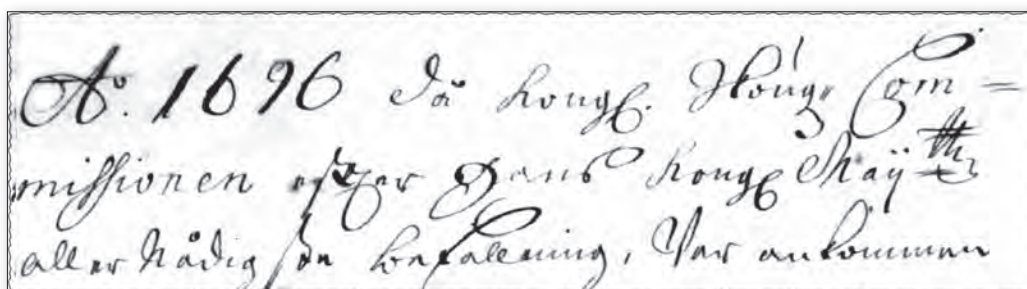


Bild 3 Protokollets början.

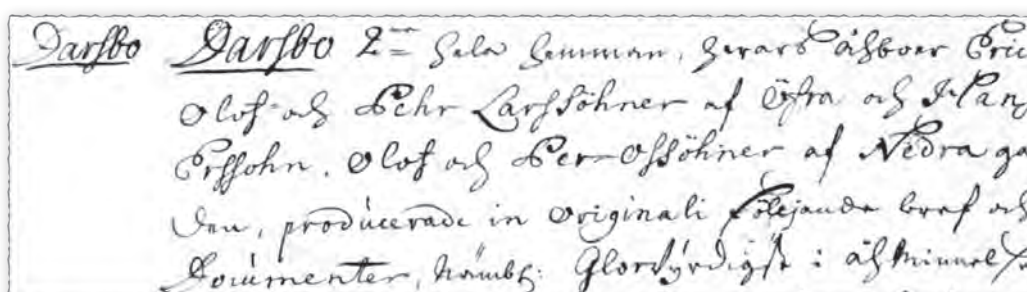


Bild 4 Om Darsbo sid 58

Hela texten om Darsbo i protokollet lyder:

*Darsbo 2<sup>ne</sup> hela hemman, hwars åboer Erich, Olof och Pehr Larssöhner af Öfra och Hans Erssohn, Olof och Per Ohlsöner af Nedra gården, producerade in Originali följande bref och Dokumenter, näml. Glorwyrdigst i åhminnelse Sahl Kong Jan den tredies bref de A°. 1588 d 23 Decemb: på BesittningzRätten Item fordom Palsgrefwens Sahl H<sup>t</sup> Johan Cassmirs bref de A°. 1632 d 14 Junii. Samt hennes Majijts Drottning Christina Confirmation af d 17 Mars Ao. 1642, som wiijtsade klarligen at of<sup>n</sup> ber<sup>de</sup> twenne hemman warit kiopta från Crono till Skatte för 120 Rixdl eller 720 daler K<sup>tt</sup> hwars kiöpeskilling år 1684 förökt till 1220 daler kopp<sup>mt</sup>.*

*Utsädet woro 12 t:<sup>r</sup> samt sålijcz hööbohl gått att 30 a 40 Creatur kunde underhollas, och såsom de egde sielfägande hytta och hammar, så woro deras idkande med hammar och hyttebruk, hwar till de af egen skoug kohlade, som mästa delen är uthuggen, men i dess ställe en ung upwuxen skoug.*

*Bohlebyens åboer klagade storligen på utbyg-garen Olof Pehrssohn i Torpet Kalfängen som gör Bohlbyen till stor skada och meen, åwärkan med kohlande och fällande på Skougen. Rösegången be-treffande så woro egoskillnaden mellan Darsbo och Fræmshyttan, Trollboberget, Blockberget, Darsbosjön, men dessutan inga Rösen tillfinnande mellan Darsbo och Sundet, warandes wederbörande å begge sijdor wäll öfwerens med hwarandra om skilldnaden utan at hafwa några lagda Rösen och Råsteenar, gåendes Darsbo i Sochneskilldnan till Giæfwedamen allt intill så kallade GiæfweRöset och till Främshyttedamsjön: Den öfrige Rösegången wisas af Chartan.*

Per Larsson i Övre Darsbo och Olof Olsson i Nedre Darsbo är min hustrus anor.

Kong Jan är kung Johan III. Pfalzgreven var Johan Kasimir av Pfalz-Zweibrücken. Han var far till Karl X Gustav i äktenskapet med Karl IX:s dotter prinsessan Katarina av Sverige. Karl X Gustav var kusin med drottning Kristina.

Betalningen ökades under Karl XI:s tid. Det hänger väl samman med reduktionen under hans tid, då många gårdar återtog av kronan, eller som här fick ägaren göra en extra betalning.

I boken Ur Skinnskattebergsbygdens historia av Hernfrid Bark anges att Darsbo före Gustav Vasa var kyrkans egendom. Under 1560-talet fanns Darsbo med bland de "Järn Bruk de Connunglige Maiestäät sielff låtit bruuka". Detta stämmer bra med de inblandade perso- nerna ovan. Vidare anges att Darsbo hytta 1610-1612 var socknens största och 1625 var 2 hammare i drift.

Vi gör en ny sökning enligt bild 5. Här finns ytter- ligare beskrivning av hemmanen och en karta. En del av kartan se bild 6. Kartan går mycket bra att förstora i Lantmäteriets digitaliserade arkiv så att man ser detaljer. T.ex. var gårdarna, hyttan och strömkvarnen var belägna.

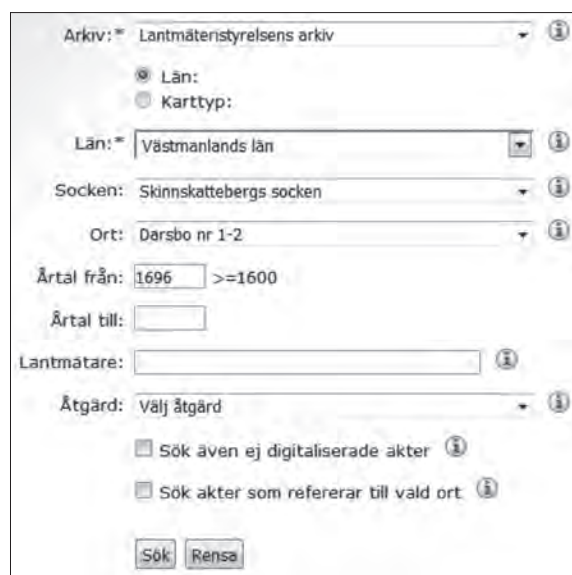


Bild 5

Bild 6 Darsbo

Beskrivningen av Darsbo som finns i sökning enligt bild 5 lyder:

*Husen till dese Hemmanen ähre wälstående. Och berättas af åboende att af åkeren den de för mangell på foder intet kunna få såå all åhrl., kunna bruka med ett par dragare 5 Tunl. och i medellmåttige gode åhr afkasta 5<sup>te</sup> kornet. Hwad höet anbelangar så seija de sig nu intet wiss berättelse der om kunna gifwa, uthan när begge gårdarna för 6 åhr sedan alla ängen tillhopa bärgade, af höet sedan bytte, finge de in alles 90 Lass. Men nu befinnes att de efter den tyden hafwa sombl<sup>e</sup>. ängen bettere rögd och flere Rönningar uptagit, så att på dem säkert blifwer bergt 50 Lass på hwartera gården. Några små fläckar kunna till ängz uthrymme finnas ännu på uthmarken; men intet till åkers uptagande, uthan elliest godt muhlbete. Gambla Malmstreck hafwa de wäll wijd litz G. G. ?? Men emedan på dem intet arbetas, hämpta de till sin hytta och hammare ifrån Bastnäs grufwa som ligger en Mijhl ifrån byn; och Torrstens gr. straxt bort wijd Främshyttan, som chartan öfwer den byn uthwijsar. Timmerskoug hafwa dhe till godt huusbehof, men berätta sig aldrig något af den få försällja, sammaledes Torfs- och Näfr skoug; Men Påttaskebruuk, Tegell, kallkugnar eller kärubrännande fins här intet. Giärdz-legårdarna ähre alle af graan wällstående, (doch) sträcka sig intet till någât Rå el' röör. Ask, Bast, Eek, Böök, Hassel eller Ållon finnas här intet, uthan till Fijske Siöar twenne ähre desse H<sup>n</sup> beqwäml. belägne; Nedre gården till Skinskattebergz Siön. Öfr. gården till Siön Dagarn: Men för annat åliggande Bergzarbete, säya de sig intet mehra arbete der på använda än till nödortfigt huusbehof, och intet till sälljande och det med Ryssjor, Kattzor och Skåttnät, Winternoot. Wäderqwarn ähr här ingen, uthan twenne små strömqwarnar uthi hammar-bäcken wijd deras nedre hammare; och den andra straxt wijd Siön Culpon, till hwilken ström de af watnetz förflytande tjidigt om wåhren med (h)ammande till hammarens och hyttans egentl. nytta måste i acht taga, serdeles som på desse ägor inga andra strömmar ähre till finnandes. Ähr altså desse H<sup>n</sup> bästa fordeel af Tack och stångjern, till hwilketz förytttrande de beqwäml. ähre belägne i sträckewägen emellan twenne Marknadzplatzer; Wijk nembl. och Skinskattebs till Kiöpingz som ähr deras Kiöpstad 5 Mijhl och stoor Landzwägen 1½ Mijhl. Mehra weet man intet om desse hemmn. wara att berätta. Renoverat och beskrifwit Stockholm Ao 1697 uthi Martii*

### Familjen Lars Eriksson i Övre Darsbo

Lars Eriksson född omkring 1591 och begravd 12 augusti 1688. Han blev 97 år gammal. Hans hustru Elisabet Olofsdotter dog 1668. Han gifte om sig 1669 med änkan Malin Erikdotter. Alla Lars barn föddes i första äkten-skapet. Familjen levde i Övre Darsbo. Lars var bergsman och nämndeman.

Lars Eriksson och hans hustru Elisabet finns med i många antavlor. Det är inte så konstigt eftersom de hade minst 10 barn som nådde vuxen ålder. Minst 9 av dem bildade familj. Jag har i kyrkböckerna hittat 60 barnbarn. Enligt personalierna för barnen så skall det ha funnits minst 16 barnbarn ytterligare. De hade alltså minst 76 barnbarn. 7 av barnen levde i Skinskattebergs socken, medan ett levde i Gunnilbo socken och ett både i Heds och Skinskattebergs socknar.

Dottern Anna är omdiskuterat vem hon egentligen gifte sig med. Jag anser att hon var gift i Gunnilbo med Olof Hansson och de fick tre döttrar, Malin, Margareta, och Elisabet. Mer om Anna nedan.

När dottern Sara föddes kan diskuteras. Uppgifterna som finns är motsägande och jag har inte hittat henne vare sig i födelseboken eller i vigselboken.

De nio barnen till Lars, som jag följt, levde i medeltal drygt 73 år och den tionde (Daniel) levde då han var 50 år enligt en domboksuppgift. Se nedan.

Lars Erikssons familj bild 7. Uppgifterna om Lars Erikssons anor är hämtade från skriften Svenska antavlor. I övrigt är källan kyrkböcker.

Persson, Lars Bergsman.	Gift	
Larsson, Erik Bergsman.	Gift	Ingeborg Död 1640 i Skinskatteberg (U).
<b>Eriksson, Lars</b> Född beraknat 1591. Död 1688 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). Nämndeman.		
Gift.	Olofsdotter, Elisabet Född. Begravd 1668-05-31 i Darsbo, Skinskatteberg (U).	
Larsson, Erik Född 1631 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). Död 1719-01-09 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). ▶		
Larsson, Olof Född 1634 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). Död 1706-04-22 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). ▶		
Larsson, Johan Döpt 1637-01-06 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). Död 1690-05-20 i Långviken, Skinskatteberg (U). ▶		
Larsdotter, Margareta Döpt 1638-07-29 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). Död 1717-10-31 i Aspebo, Skinskatteberg (U). ▶		
Larsdotter, Anna Döpt 1641-10-24 i Darsbo, Skinskatteberg (U). Begravd 1699-06-04 i Gunnilbo (U). ▶		
Larsdotter, Sara Född omkring 1642 i Darsbo, Skinskatteberg (U). Död 1722-03-26 i Sunnenfors, Skinskatteberg (U). ▶		
Larsson, Per Född 1644-02-20 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). Död 1723-01-04 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). ▶		
Larsson, Daniel Född 1645 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U). Begravd 1645-08-24 i Övre, Darsbo, Skinskatteberg (U).		
Larsson Dalmen, Daniel Döpt 1648-06-07 i Darsbo, Skinskatteberg (U).		
Larsdotter, Britta Född i Darsbo, Skinskatteberg (U). Död 1728-09-02 i Godkära, Skinskatteberg (U). ▶		
Larsdotter, Elisabet Döpt 1652-01-01 i Darsbo, Skinskatteberg (U). Död 1724-02-24 i Yttre, Uggleforsen, Skinskatteberg (U). ▶		
Gift 1669-10-10 i Skinskatteberg (U).	Eriksdotter, Malin Född.	

Bild 7



### Sonen Daniel

Daniel Larsson hittar vi i protokollet från vintertinget i mars 1698 under uppbud. Se bild 8. Texten lyder:

*Daniel Larsson Dahlman i Darsbo Fasta Egendomb uthi Darsbo hemmanet som efter dess Obligation af d 22<sup>d</sup>: February A<sup>o</sup> 1680 på 230 daler K<sup>mt</sup> gifwen till sine Bröder Erich Larsson och Olof Larsson i Darsbo opböds \_\_\_\_ 1g<sup>n</sup>*

Detta och födelsenotisen är det enda jag hittat om Daniel

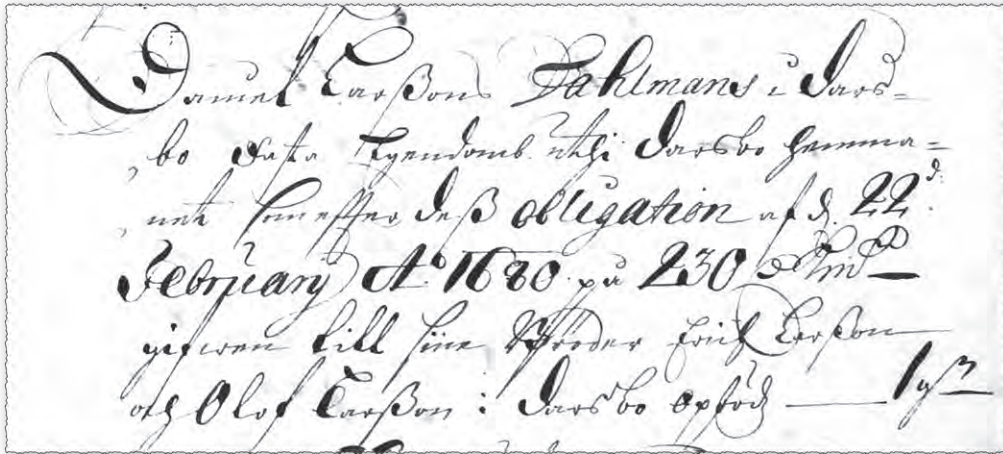


Bild 8 Källa: Arkiv Digital Svea Hovrätt - Advokatfiskalen Västmanlands län EXLe:2299 (1698-1698) sid 8. (Detta protokoll finns inte i Riksarkivet utan i de renoverade domböckerna som Arkiv Digital har digitaliserat. Om domboksprotokollen inte finns bland Riksarkivets originalböcker kan det löna sig att kolla i de renoverade domböckerna hos Arkiv Digital.)

### Dottern Anna

Anna Larsdotter var född i oktober 1641 och döpt den 24 oktober. Se bild 9.

Texten är:

*Then 24 octobris ...Samma dagh Christnades Larss Erichshons barn f dalsboda heet Anna ().*

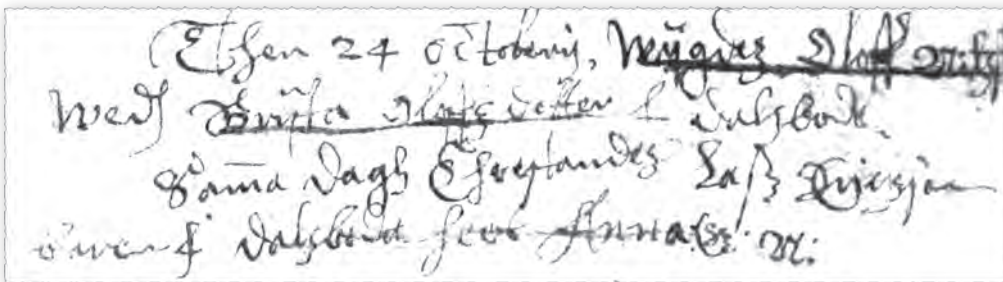


Bild 9. Källa: Skinnskatteberg C:1 (1623-1677) sid 27.

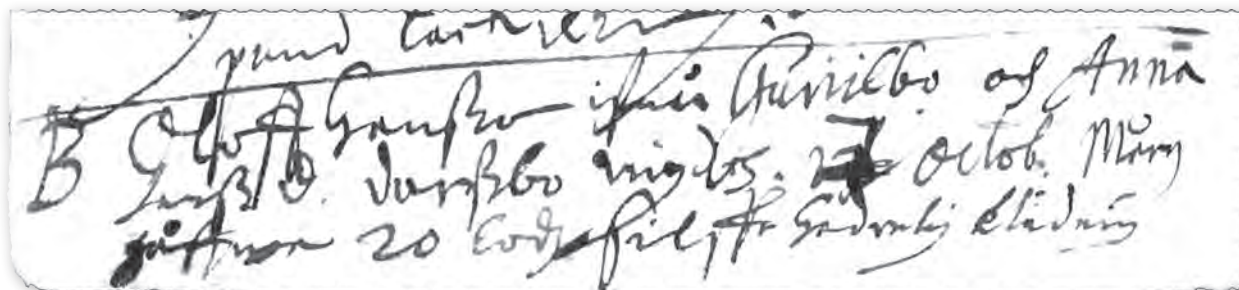
Många anser att Anna var gift med Hans Nilsson i Lerkulan, Skinnskatteberg. Jag menar att hon var gift med Bergsman Olof Hansson i Gunnilbo och hade med honom tre döttrar. Se bild 10. Vad grundar jag detta på?

Eriksson, Lars Född beräknat 1591. Död 1688. Nämndeman.	Gift	Olofsdotter, Elisabet Född. Begravd 1668-05-31 i Darsbo, Skinnskatteberg (U).
<b>Larsdotter, Anna</b> Döpt 1641-10-24 i Darsbo, Skinnskatteberg (U). Begravd 1699-06-04 i Gunnilbo (U).		
Gift 1665-10-07 i Skinnskatteberg (U).	Hansson, Olof Född beräknat 1634. Död 1686 i Gunnilbo, Gunnilbo (U).	
Olofsdotter, Malin Född 1570-12-26 i Gunnilbo, Gunnilbo (U). ▶		
Olofsdotter, Margareta Född 1579-09-19 i Gunnilbo, Gunnilbo (U).		
Olofsdotter, Elisabet Född 1684-01-08 i Gunnilbo, Gunnilbo (U). Död 1769-02-05 i Hälle, Björskog (U). ▶		
Gift 1689-09-30 i Gunnilbo (U).	Andersson, Jöns	

Bild 10

I vigselboken står det, se bild 11:

Olof Hansson ifrån Gunnilbo och Anna Larsd. Darsbo wigdes. 7 octob, Mång gåfwa 20 lod silfwer Hederlig klädning.

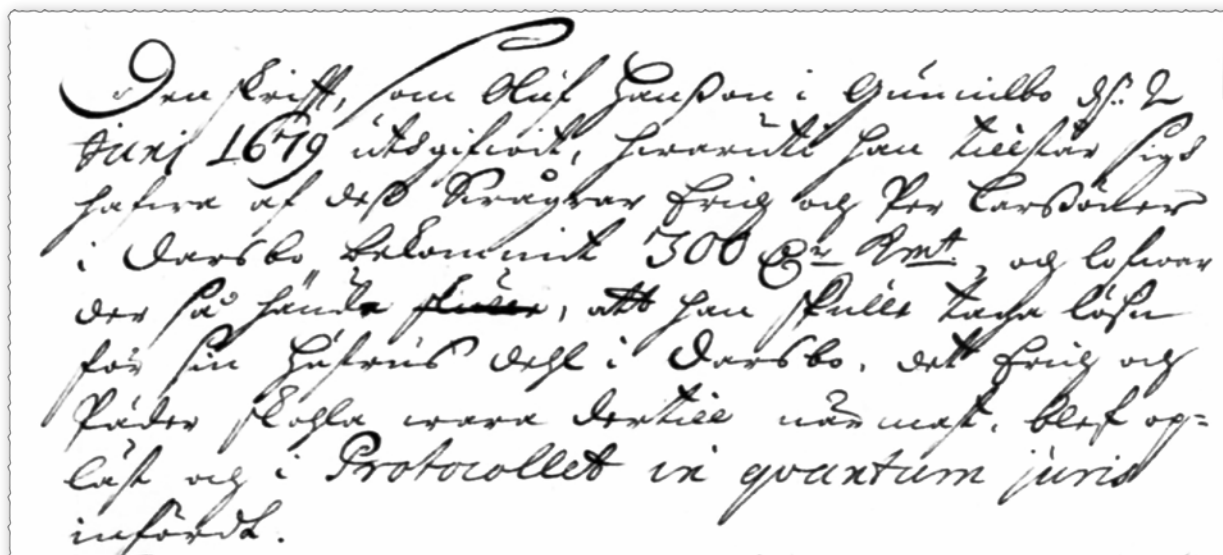


Yngre Carlsson  
B Olof Hansson ifrån Gunnilbo och Anna  
Larsdotter Darsbo wigdes. 7 octob. Mång  
gåfwa 20 lod silfwer Hederlig klädning

Bild 11 Källa: Skinnskatteberg C:1 (1623-1677) sid 140.

I Skinnskattebergs bergslags häradsrätt A1a:2, hösttinget 1701 den 17 – 26 september står, se bild 12:

Den skrift, som Oluf Hansson i Gunnilbo d 2 Juni 1679 uthgifwit, hwaruti han tillstår sikh hafwa af dess Swågrar Erich och Per Larssöner i Darsbo bekommit 300 daler Kopparmynt och lofwar der så hände, att han skulle taga (löhn) för sin Hustrus del i Darsbo, det Erich och Päder skohla wara dertill närmast, blef opläst och i Protocollet in Qwantum juris infördt.



Den skrift, som Oluf Hansson i Gunnilbo d 2 Juni 1679 uthgifwit, hwaruti han tillstår sikh hafwa af dess Swågrar Erich och Per Larssöner i Darsbo bekommit 300 daler Kopparmynt, och lofwar der så hände, att han skulle taga löhn för sin Hustrus del i Darsbo, det Erich och Päder skohla wara dertill närmast, blef opläst och i Protocollet in qwantum juris infördt.

Bild 12: Skinnskattebergs bergslags häradsrätt A1a:2, hösttinget 1701 den 17 – 26 september. (Bild 251). (Detta finns också i Arkiv Digital : Svea Hovrätt - Advokatfiskalen Västmanlands län EX1e:2303 (1701-1701) Bild 488 / sid 470).

I Dombok Skinnskattebergs bergslags häradsrätt 1712 3/2 står:

"Oluf Hanssons döttrar i Östra Gunnilbo; Malin, Margareta och Elisabet hafwer d. 5 sept. 1702 medelst deras morbröder Erik och Per Larssöner i Öfre Darsbo deras formeliga köpbref på deras moders arfteliga fasta egendom dersammanstädes, hwarföre deras fader af sine swågrar d. 2 juni 1679 opbudit 300 dl. kmt att dermed inlösa Eriks hustrus jordedel i Gunnilbo, hwilket köp nu opböds--1 ggn".

Jag anser att dessa dokument visar att Olof Hansson i Gunnilbo var gift med Anna Larsdotter, syster till Erik och Per Larssöner i Övre Darsbo.

### Ägarförändringar av Darsbohemmanen

Det finns många noteringar i domböckerna under uppbud om Darsbo. Här ett exempel rörande Nedre Darsbo från vintertinget 1701, se bild 13. Det står:

Framl Oluf Olufsson Håmmans fasta egendom i nedre darsbo d 23 junj 1697 wärderat till 1703 daler Kmt, blef för samtel. Craditorerna opbuden 1 ggn

Hans familj – se bild 14:

Uppbud. När en gård, fastighet skulle säljas så hade nära släktingar företräde. Därför skulle försäljningen "annonseras" vid tre på varandra följande ting till allmän kännedom. Kallades uppbud. Uppbuden finns ofta med i domstolsprotokollen.

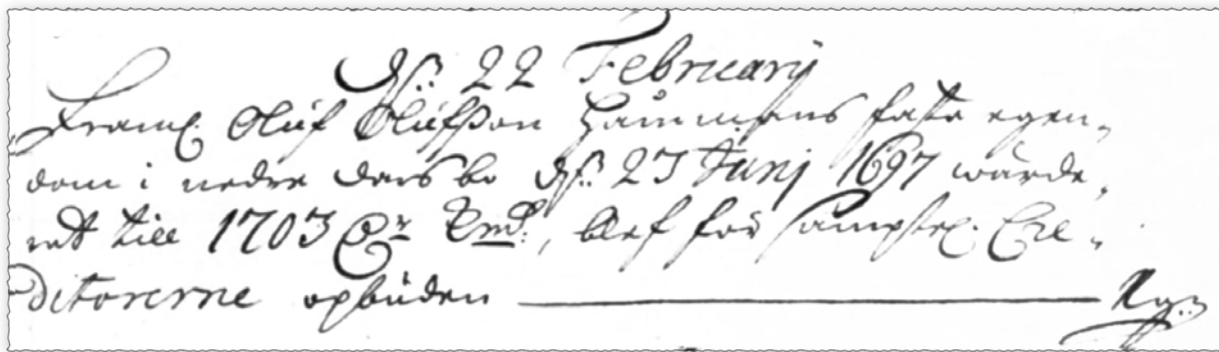


Bild 13. Källa Skinnskattebergs bergslags häradsrätt Ala:2, vintertinget 1701 (Bild 227, Riksarkivet).

I protokollet från vintertinget 1702 i januari står det om Övre Darsbo:

*Den friwillige transaction, som Erich, Oluf och Per Larssöner i Öfre Darsbo utj 3ns af Nämnden närvaru d 18 junj 1696 ingådt med deras Syskon om wärdet på desses andehlar i fasta egendommen, som skole uthlösas. Nembl. 260 daler för en Systerdehl, dubbelt för en Broderdehl, blef för Rätten upläst och i Häradsdomboken infördt.*

Källa: Skinnskatteberg bergslags häradsrätt Ala:2 bild 289 (Riksarkivet).

Av detta kan man också beräkna värde av övre gården till 3900 daler kopparmynt. Med 5 söner och 5 döttrar så blir det 15 delar à 260 daler.

Det finns flera dispyter om arv och värderingar i domböckerna som rör både Övre och Nedre Darsbo. Dessa protokoll ger också många namn och släktkopplingar som annars kan vara svåra att hitta. Protokoll och arvs tvister sträcker sig ofta över flera årtionden.

### Andra noteringar i domböckerna

Från hösttinget 1703 finns följande notering i protokollet: (Bild 440, Riksarkivet).

*Saakfälldes Per, Oluf och Erich Larssöner i öfre darsbo för det de icke allenast aldeles uteblifvit ifrån Tinget uti saken med Läns Mannen Wählachtad Måns Philps son angående försummat Wägbyggnad hwardera till 2 daler Smt, utan och för tredskan att efter ansägning laga deras stycke uti Stora Skinnskattebergz Broen, som förleden Sommar warit mycket boofalligt efwen wähl hwardera till 3 mark Smt plicht, hälst Hans Ersson och Mårten Ohlsson i darsbo wittna så wähl om Stembningens behörige Kundgiörande, som om den utgångne notification till Broens nödvändige lagande, hwilket doch motwilligen blifvit eftersatt.*

Denna notering visar också att de olika gårdarna var ansvariga att sköta och underhålla vissa delar av vägarna.

### Familjen Olof Olsson Hammar Håmman i Nedre Darsbo

Britta Eriksdotter föddes 1612 i Övre Darsbo och gifte sig 1633 med Olof Olsson Hammar ifrån den Nedre Darsbo. Hon kan ha varit dotter till Erik Larsson och alltså syster till Lars Eriksson ovan. Se bild 14 och personalien. I domboksprotokollet ovan samt i dödsnotisen i dödboken kallas Olof för Håmman. Britta Eriksdotters personalie se nästa sida.

För...	Mor...
<b>Eriksdotter, Britta</b> Född 1612 i Övre, Darsbo, Skinnskatteberg (U). Död 1694-11-14 i Nedre, Darsbo, Skinnskatteberg (U).	
Gift 1633-02-10 i Skinnskatteberg (U).	Olsson Hammar Håmman, Olof Född. Död i Nedre, Darsbo, Skinnskatteberg (U).
Olofsson, Erik Född 1634-12-04 i Nedre, Darsbo, Skinnskatteberg (U). Död 1692-05-20 i Nedre, Darsbo, Skinnskatteberg (U). ▶	
Olofsson, Olof Född 1638 i Nedre, Darsbo, Skinnskatteberg (U). Död 1698-03-09 i Nedre, Darsbo, Skinnskatteberg (U). ▶	
Olofsson, Peder (Per) Född 1640 i Nedre, Darsbo, Skinnskatteberg (U). Död 1714-02-22 i Övre, Darsbo, Skinnskatteberg (U). ▶	
Olofsson, Lars Döpt 1647-03-14 i Darsbo, Skinnskatteberg (U).	
Olofsson, Daniel Döpt 1650-02-03 i Darsbo, Skinnskatteberg (U).	
Olofsdotter, Ingeborg Född.	
Olofsdotter, Annika Anna Född. ▶	
Olofsson, Johan Född.	

Bild 14

År 1694

Hustru Brijta Erichsdotter ifrån Daalsbo födder dersammanstädes uti den öfre gården Ao. 1612 af ährl. föräldrar, straxt kommit i doop och christendom, warit hemma hoos föräldrarna 20 åhr och lärt läsa i book. blifwit gift med Olof Olsson Hammar i nedre Daalsbo Ao. 1633 d 10 februarij, wäl sammanlefwat med honom in emot 44 åhr, och haft (?) 18 barn, 9 Söner och 9 döttrar, av vilka 2 söner och 2 döttrar ännu lefwa. Ao. 1677 den 7 Januari blef hennes man döod, änkia har hon warit i något så när 18 åhr, uti sit algemena lefwerne warit gudfruchtig, from och sachtmodig af sig, på det sidsta warit siuck uti 3 åhrs tid och mest legat på säng. och i medler tid låtit sig trösta utaf g:ord och (med dela) Hs. H. Nattward som ock sidsta gången skedde d 17 Augusti hwarefter hon lewde til d 14 Novembris, då hon mätt af levande qwit-terade denna Werldhs () enär hon här wandrat wid pass 82 åhr, blifwit begrafwen Dom: 1 Adventj d 2 Decembris

Källa: Skinnskatteberg C:2 (1678-1698) sid 317

### Mantalskrivning

Mantalskrivningen för 1696 visar att det bodde 32 personer mellan 16 och 63 år på de båda gårdarna. Till detta kommer alla barn under 16 år och personer över 63 år samt de som var för fattiga för att betala mantaspenningen. Gissningsvis fanns det minst 50 personer boende i de bägge gårdarna. Se bild 15 över mantalskrivningen för Darsbo 1696.

	Bonde	Hustru	Son	Sonhustru	Dotter	Måg	Dräng	Piga	Inhyses	Summa 24 öre	Summa 16 öre
Juan Erichsson											
Erich Erichsson	119										4
Olof Erichsson	111										5
Juan Erichsson	11									21	5
Erich Erichsson	119										4
Olof Erichsson	11									11	4
Olof Erichsson	119										6
Juan Erichsson	1										1
Erich Erichsson	11									1	3
Erich Erichsson	11										9

Bild 15 Mantalskrivning 1696

Källa: Arkiv Digital Länsstyrelsen i Västmanlands län. Landskontoret I 1635-1915 EIII:13 (1696-1697) Bild 310.

De olika kolumnerna betyder från vänster till höger: Bonde, hustru, son, sonhustru, dotter, måg, dräng, piga, inhyses, summa 24 öre, summa 16 öre.

Soldaten skulle betala 24 öre silvermynt (sm) medan övriga betalade 16 öre sm. Soldater blev under 1600-talet befriade från betalning, varför han här skall betala 24 öre sm förstår jag inte.

Om vi tar Erik Larsson som exempel skulle han, för sig själv, hustru och två söner, betala 64 öre sm eller 2 daler sm. 2 daler sm motsvarade 6 daler kopparmynt (km). För detta kunde man köpa ett lispund (8½ kg) smör.

En kanna gott svagöl kostade 2 öre km. En kanna var 2,6 liter. 64 öre sm (=192 öre km) motsvarade alltså 96 kannor öl eller 250 liter! (Prisuppgifterna gäller för år 1695 och är hämtade från Vad kostade det? Av Lars O. Lagerqvist.).



# Varför släktforskar du?



## ELISABETH WAHLBERG

**1.** Min mor inplanterade intresset för släktskap bakåt i tiden. Hon mindes släktled några generationer bakåt, visste var de kom ifrån, när de föddes och dog. Under min livstid, jag är född 1941, har jag upplevt en stark utveckling på många plan som nuvarande generationer förhoppningsvis har läst om i skolan men aldrig erfarit. Det ville jag berätta om och började med att gå en kurs hos Aktiva Seniorer som heter Minnesbilder. Där beskriver man i ord och bild sina mor- och farföräldrar, sina föräldrar och sig själv. Mina barn och syskonbarn uppskattade den sammanställningen mycket. Intresset var väckt för att börja med släktforskning 2012.

**2.** Mina förfäder kommer från små samhällen i Bohuslän och Västergötland. Mina föräldrar träffades i Göteborg – en stor stad i närheten av där de vuxit upp, där man kunde få arbete under 30-talets nödår. Där är också jag född.

**3.** Det mest intressanta är om enskilda livsöden kommer fram. Inte minst är det intressant att försöka se bakom genealogin under vilka villkor ”vanligt folk” lever. Det skänker mig många tankar av tacksamhet över det liv jag själv lever. Jag skulle t.ex. gärna vilja veta vad min farfar, som jag aldrig träffat, gjorde i Amerika under de omkring tio år som han vistades där under tiden som hans hustru fostrade de fem barnen på egen hand. Min pappa berättade aldrig någonting om det. Farssidan har jag ännu inte börjat forska om.

**4.** Det mest intressanta hittills handlar om min morfars farfar som försökte giftmörda sin nyblivna hustru, men misslyckades.\*

**5.** Javisst! Det är frustrerande när spåren tar slut och man inte kommer vidare.

**6.** Ha tålamod och gott om tid!

\*Läs Elisabeths artikel *Hundra daler för giftmordsförsök på hustrun* i Arosiana nr 2-2016.

**1**  
**Hur kommer det sig att du började släktforska?**

**2**  
**Var kommer dina förfäder ifrån?**

**3**  
**Vad intresserar du dig för inom släktforskningen?**

**4**  
**Har du upptäckt något ovanligt/spännande i din släkt?**

**5**  
**Har du stött på något problem i din forskning?**

**6**  
**Ditt bästa tips till andra släktforskare?**

**Vill du också besvara enkäten?**

Skicka dina svar till redaktören. Bifoga en bild av dig.

## LARS BERGGREN

**1.** En kusin till mig ägnade mycket tid åt att forska om vår morfar och mormor. Han lärde mig det här med antavlor, ansedlar och proband.

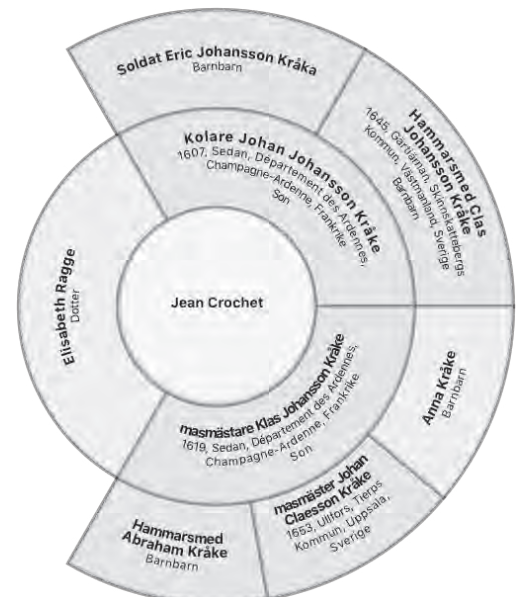
**2.** De flesta bodde i Västerås, Eskilstuna, Skultuna och Björksta. De flyttade inte så ofta. De var bönder och smeder i huvudsak.

**3.** Det finns många intressanta grenar i slakten. Arbetar med ArkivDigital. Husförhör mest. En stålbrännarmästare i Rademacher-smedjorna i Eskilstuna är viktig. Slakten Kråka är rolig. Klensmeden Karl Kråka, född 1717, arbetade vid Skultuna bruk och finns omnämnd i Skultuna bruks historia. Han hade stora skulder till bruket. Karl Kråka härstammar från vallonen och skogshuggaren Jean Crochet från Sedan (Ardenne, Frankrike).

**4.** Jag har en kopia av det intressanta och roliga anställningskontraktet som berör Jean Crochet från Sedan. Det skrevs i Amsterdam år 1624.

**5.** Att dokumentera det man lyckas få fram är ett problem. Datorprogrammet MacFamily-Tree 7 har jag skaffat och det hoppas jag skall bli till hjälp.

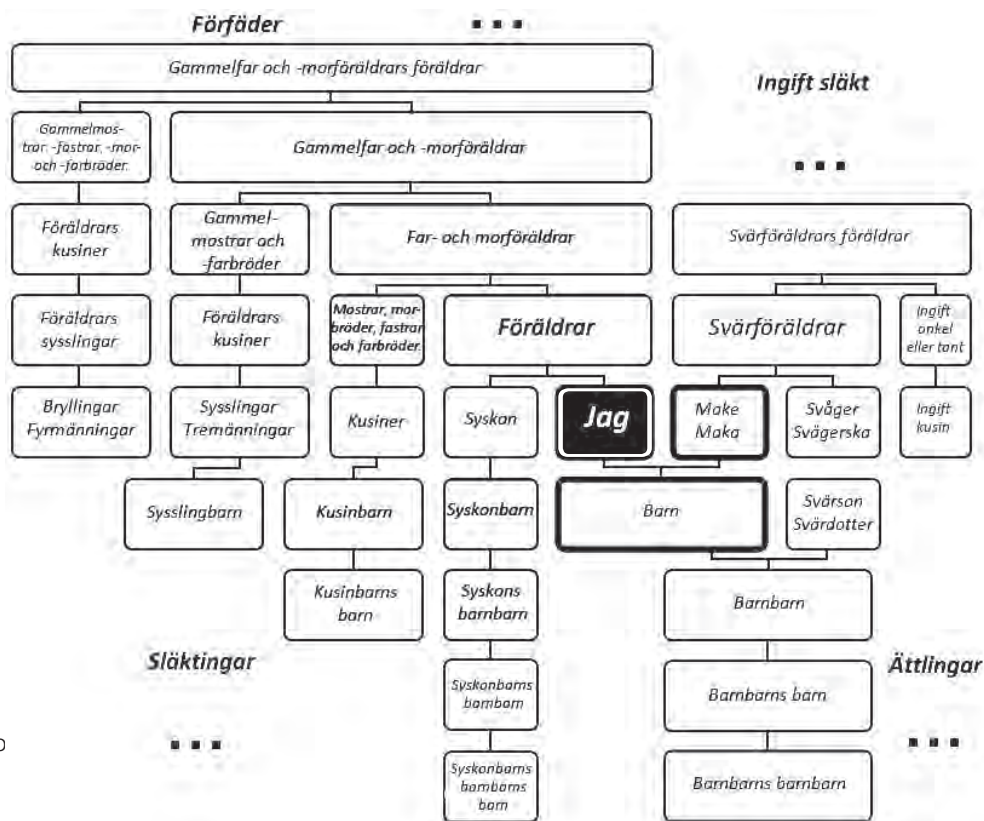
**6.** Man behöver vara medlem i någon släktforsklubb!



# SLÄKT-samband

RED: SVEN OLBY

Källa Wiki-Rötter: <https://wiki.genealogindex.php?title=Sl%C3%A4ktskap>



En släktskapsrelation är en relation mellan två människor som är släkt, dvs. är direkt eller indirekt förenade genom blodsband eller äktenskap. Oftast används de kortare termerna släktskap eller släktband. Beteckningen **släktsamband** används i mera allmän betydelse, speciellt där relationen är komplicerad eller svårutredd. När det gäller fyrmänningar och ännu mer avlägsna släktingar nöjer man sig i praktiken ofta med att endast konstatera att det finns ett "släktsamband". Men nutida släktutredningar går ofta mycket längre än vad tidigare var fallet, när släktskap utreddes.

Behovet i Sverige av ett särskiljande namn uppstår ofta först, när någon lämnar bondbyn och sitt gamla "-son"-namn och flyttar till en stad och ett nytt yrke eller för högre studier. Ifall någon annan i släkten redan påbörjat denna klassresa, ligger det nära till hands, att haka på och använda samma efternamn. Det gäller speciellt, om namnet direkt eller indirekt ger upplysning om den ort, varifrån de alla härstammar. Ej sällan är det någonstans på kvinnolinjen, som släktsambandet finns på avstånd, men där det finns flera mellanliggande led med andra efter-

namn. För släktforskare innebär det en riktig utmaning, att bena ut sådana komplicerade släktsamband.

Till och med bland adeln förekommer detta fenomen. 2 897 ätter har introducerats på Riddarhuset. Endast 694 av dessa ätter finns kvar, övriga redovisas som helt utslocknade. Exempelvis anses friherrliga ätten Stake helt utslocknad sedan 1795 eftersom "utgifta döttrars" barn ej anses tillhöra ätten. Men antalet nu levande ättlingar uppgår troligen till flera hundra, fastän med andra efternamn. De härstammar från "utgifta döttrar".

I äldre kyrkobokföring redovisades barn inom äktenskap endast tillsammans med den förmodade faderns namn. Barn utom äktenskap redovisades endast tillsammans med moderns namn. Detta är en försvårande omständighet, när äldre släktsamband skall utredas.

I mycket stora gamla släkter brukar man särskilja släktgrenar (för överskådlighetens skull). En tumregel brukar vara, att inom en och samma släktgren skall endast högst fyrmänningar få förekomma. Mer avlägsna släktingar redovisas inom en annan släktgren. Detsamma gäller även där stamfadern har flera

barnkullar med skilda mödrar. Varje sådan barnkulls ättlingar anses ofta bilda en egen släktgren, även om släktgrenen ej är så stor. I Adelskalendern skiljer man på "Huvudmannagrenen", "Första yngre grenen", "Andra yngre grenen" och så vidare. Är ätten väldigt månghövdad (såsom ätten Ugglå) har man en grovuppdelning i ättegrenar följt av en finuppdelning i linjer.

Modern släktforskning begränsar sig ej till de enkla sambanden "far, son och sonson, alla med samma efternamn" (agnatisk släktskap), utan utvidgar forskningen till samtliga ättlingar efter en viss man eller kvinna (kognatisk släktskap). Även ingifta personer och sambopersoner och deras föräldrar medtages numera ofta i sådana förteckningar över ättlingar. Ej blott biologiska barn (inom eller utom äktenskap) medtages numera, utan även adoptivbarn.

Framtida släktforskare torde ej komma att särbehandla enkönade relationer jämfört med tvåkönade relationer.

Motsatsen till ättlingar kan sägas vara anfäder eller samtliga farföräldrar och morföräldrar samt samtliga dessas föräldrar och så vidare.

# Skrock, vidskepelse och myter

Folktron spelade en stor roll i gamla tider, den var inrotad i människors medvetande. De flesta kunde inte läsa och folktron hängde till stor del samman med att folk var okunniga.

RED: SIMEON ANDERSSON

**N**är man inte kunde förklara något tog man hjälp av folktron. Det är lätt att avfärda skrock som idel dumheter, men hur är det? Varför läser folk tidningarnas horoskop? Vad tänker du om du råkar slå sönder en spegel? Ska det medföra sju års olycka? Att lägga nycklar på ett bord lär ju medföra otur, och att ta in ljung i hemmet skulle betyda död i huset.

För folk i gamla tider var det av största vikt att **hemmet** skyddades av vänligt sinnade andeväsen. Kvinnornas arbete i köket var omvärtvt av övertro av olika slag. Många husmödrar tror än i dag att maten förstörs om man rör i den motsols. Matbordet hade också sin plats i de vidskepliga föreställningarna. Om en vit duk lämnades kvar på bordet över natten skulle det snart behövas liksväpning i huset. Reagerar du lite grand om man skulle råka bli 13 vid bordet? Den föreställningen anses vanligen syfta på Jesus sista måltid med lärjungarna då 13 var närvarande – bland dem Judas som förrådde Mästaren.

**Utanför huset** lurar andra faror. Går du t.ex. under en stege? Skälet anges ofta vara risken att få en hammare eller färgpyts i huvudet. Men förklaringen ligger nog djupare än så. Den som gick mellan stegen och väggen bröt triangeln, som var en tidig kristen symbol för treenigheten.

Om **växterna** kunde man tro mycket. Liljekonvaljen kunde hjälpa om man blivit biten av en hund. Då bör man nämligen dricka tre skedar vatten kokt på liljekonvalj samt ofta tvätta såret med samma blandning. Nuförtiden, då man vet att liljekon-

valjen och dess vatten är mycket giftiga, avhåller man sig gärna från att pröva recepten.

Vid midsommaraftonens soluppgång skulle man skära slagrutor. Slagrutan påstods reagera när användaren närmar sig vattenkällor.

Det var troligen först under medeltiden som bruket att lägga midsommarbuketten under huvudkudden uppstod. Folk trodde att man i drömmen på midsommarnatten kunde få veta vad som skulle hända under det kommande året.

Johannesörten med sin erkänt rogvivande verkan är också en populär läkeört som fått ett slags renässans i våra dagar.

**Fåglar** betraktades länge som pålitliga förmedlare av ödets budskap. Korpen kunde flyga med häxorna på kvasten när färden gick mot Blåkulla. Korpen har blivit föremål för en del uttryck:

”Korppluggar” betyder ögon (*kommer av gluggarna högst upp i kyrktorn, där fåglar håller till*). ”Olycks-korparna kraxa”, säger man.

”Vad hjälper det att tvätta korpen, han blir ändå inte vit”. Ingen idé att urskulda skojare.

”Stjälja som en korp” sägs det, och beträffande stölder så har skatan samma dåliga rykte.

**Vädret** kan också ha med folktron att göra. För att skydda sig förr i tiden, fick man inte ens nämna ordet åska, detta enligt principen ”När man talar om trollen så står de i farstun”. På vissa håll ansågs det, att man borde kasta ut katten på gården eftersom den drog blixten till sig. Säg det till en kattägare idag!

Källa: Per-Olof Granqvist:  
[http://pog.gqt.se/skrock\\_och\\_vidskepelse.htm](http://pog.gqt.se/skrock_och_vidskepelse.htm)

Skrock går oftast ut på att ett visst dagligt beteende skulle påverka väder eller ge tur eller otur. Exempel på modern skrock:

Om man ser en **svart katt** gå över vägen, så betyder det otur. Det kan man förhindra genom att spotta tre gånger (ofta över axeln) direkt efter att katten passerat, alternativt säga; tvi, tvi, tvi.

Att gå under en **stege** ger tre veckors otur.

Man ska knacka med knogen i trä och komplettera med ramsan peppar, peppar **ta i trä** för att förhindra att något otrevligt man sagt ska drabba en.

**Fredagen den 13** (oktober) är enligt sägen en otursdag av många anledningar.

Att fälla upp ett **paraply** inomhus betyder otur.

Att **nysa** betyder att ens fiende nämner ens namn. Att säga prosit avskrämmar oturen.

Att av någon anledning, oavsiktligt/avsiktligt, ha ihjäl en **spindel** innebär att det blir regn dagen efter.

Att inte lägga **nycklar** på bordet har av radioprogrammet Folkminnen visats härröra från bruket på vissa hotell, där damer som erbjuder sexuella tjänster visar detta med att de har egen rumsnyckel, som de lägger på bordet bredvid sig.

**Omen** eller **järtecken**, är varsel, förbud eller tecken på att någon märklig händelse snart ska inträffa: Morgan Andrew Robertson (1861-1915) var en amerikansk författare. 1898 gav han ut en roman där det bl.a. beskrevs att en lyxångare vid namn Titan, som påstods vara osänkbar, på sin jungfruresa körde på ett isberg och sjönk med enorma förluster i människoliv. 14 år senare, 1912, hände precis detsamma med Titanic. (Ågaren av rederiet, Bruce Ismay, hade valt namnet Titanic, eftersom det stod för övermänsklig styrka och kraft).



Kyrkbacksgården  
Västra Kyrkogatan 8

## Program Västerås Släktforskarclubb

### Information och anmälan

till Lars Berglöf  
tfn 070-865 43 87 eller  
larsbf@bredband2.com



Träffa likasinnade som är intresserade av DNA-test!  
Endast för medlemmar.



### Lördag-söndag 26-27/8

Halmstad Arena  
Växjövägen 11  
www.sfd2017.se

### Släktforskar dagar

Utställningar, föreläsningar, seminarier.  
Temat för Släktforskar dagarna 2017 är  
"Vägar till västerhavet".

Arrangör: Hallands Släktforskarförning.



### Lördag 16/9 kl. 17-21

Karlskatan 2  
Ingen föränmälan

### Kulturnatten

Klubben hjälper till med släktforskning i  
konferensrum Transformatorn, 1 tr. upp.



### Torsdag 21/9 kl. 18

Wallinsalen. Anmälan senast  
14/9 till Karin Jyrell,  
tfn 073-680 55 08 eller  
karin.jyrell@tele2.se

### Demonstration av Disgen 2016

Gun Utterström visar vad som är nytt i programmet och ger  
tips om användningen.

Kaffe/te och smörgås (à 40 kr) beställs i förväg vid anmälan.



### Torsdag 5/10 kl. 18

Wallinsalen. Anmälan senast  
28/9 till Karin Jyrell,  
tfn 073-680 55 08 eller  
karin.jyrell@tele2.se  
Samarrangemang med DIS-Bergslagen.

### Mer kött på benen

Fredrik Mejster berättar hur man får lite mer liv i sina döda  
släktingar som man forskar om. Detta genom andra typer av  
arkiv och handlingar än de vanliga kyrkböckerna.

Kaffe/te och smörgås (à 40 kr) beställs i förväg vid anmälan.  
(Fredrik Mejster arbetar med TV-programmet "Allt för Sverige").



### Torsdag 26/10 kl. 18

Wallinsalen. Anmälan senast  
19/10 till Karin Jyrell,  
tfn 073-680 55 08 eller  
karin.jyrell@tele2.se

### Röster från ett krig

Gunilla Zimmermann berättar om sin bok om människoöden  
under och efter andra världskriget och ger tips om hur man  
kan bearbeta intervjuer och brevsamlingar.

Kaffe/te och smörgås (à 40 kr) beställs i förväg vid anmälan.



### Lördag 11/11 kl. 12-16

Hörsalen Länsmuseum Karlskatan 2.  
Ingen föränmälan.

### Arkivens dag

Temat är "Synd och skam". Klubben hjälper till med släktforskning  
och har en skärmställning.

Kl. 12.30: Föreläsning om Häxjakten i Torsåker av Helena Bure Wijk.



### Torsdag 23/11 kl. 18

Wallinsalen. Anmälan senast  
16/11 till Karin Jyrell,  
tfn 073-680 55 08 eller  
karin.jyrell@tele2.se

### Gästgivargårdar i trakten

Elisabeth Thorsner som själv bor i en gammal gästgivargård  
berättar om gästgivargårdar utgående från Västerås mot Köping,  
Norberg, Salberget och Enköping.

Kaffe/te och smörgås (à 40 kr) beställs i förväg vid anmälan.



### Jourhavande släktforskare

Onsdagarna den 6/9, 18/10 och 29/11 kl. 15-18 finns hjälp att få vid släktforskarplatsen i fackavdelningen på  
Stadsbiblioteket. Det finns en kölista där du antecknar dig när du kommer (ingen förbokning).

Vi avdelar c:a 30 minuter till varje besökare. Har du grunduppgifter förberedda (födelsedag, dödsdatum, ort  
och källor) så får du ut mera av tiden.